

Abstrakt

Cílem bakalářské práce je popsat případy nestandardních pádových valencí předložek *kromě* a *mimo* jak z hlediska morfologického, tak z hlediska syntaktického. Teoretická část se zaměřuje na popis dosavadních poznatků o nestandardních konstrukcích s *kromě* a *mimo* a přináší jejich kritické zhodnocení. V rámci této části jsou také definovány relevantní významy sledovaných předložek – zahrnutí a vyloučení. Na základě informací obsažených v odborné literatuře jsou stanoveny výzkumné otázky, které jsou dále rozvedeny v praktické části popisující průběh a výsledky korpusového výzkumu (např. jaký význam předložky v nestandardních konstrukcích vyjadřují nejčastěji nebo zda nejsou důsledkem atrakce aj.). Výzkum probíhal na vzorku dat získaných ze synchronního korpusu psaných textů SYN_7 pro každou předložku a každý typ nestandardní valence zvlášť (tj. zvlášť pro bezpředložkový a zvlášť pro předložkový pád). Výsledky výzkumu ukazují, že nestandardní konstrukce se objevuje častěji u významu zahrnutí než u významu vyloučení. Nejčastějšími nestandardními pády jsou dativ a lokál. Tyto pády nejsou řízeny předložkami *kromě* a *mimo*, ale zpravidla slovesem, respektive predikátem. Ve větě se nestandardní konstrukce nacházejí nejčastěji před svým řídicím členem a zároveň i před členem, ke kterému se jméno či jmenná skupina následující po *kromě* a *mimo* zahrnuje či ze kterého se vylučuje. Mezi tímto členem a jménem nebo jmennou skupinou následující po předložce většinou dochází jak k sémantické shodě, tak k formální shodě. Ukázalo se tak, že nestandardní konstrukce nejsou důsledkem chyby, ale vznikají záměrně – nejsou tedy důsledkem atrakce, nýbrž se jedná o motivovaná vyjádření. Vyšlo také najevo, že nestandardní konstrukce se vyskytují s předložkou *kromě* někdy až 31× častěji než s předložkou *mimo*.

Klíčová slova

výraz *kromě*, výraz *mimo*, nestandardní pádová valence, morfologie češtiny, syntax češtiny, elipsa, atrakce, jazykový korpus